

Verksamhetsplan 2016

INLEDNING

Härjedalens Fjällmuseum AB (Fjällmuseet) driver en kulturhistorisk besöksanläggning i Funäsdalen. Bolaget ägs till 55 % av Jamtli, till 40 % av Härjedalens kommun och till 5 % av Härjedalens Fornminnesförening (HFF). Kommunen innehar ordförandeposten i bolagets styrelse.

Fjällmuseet ska ge upplevelser inom kultur- och konsthistoria i Härjedalens kommun, med förankring i kulturarvspedagogisk verksamhet. Verksamheten bör även bereda besökarna utblickar mot samtidsfrågor och ge nya och jämförande perspektiv. Museet bör främja social gemenskap, kulturell mångfald, demokratiskt medborgarskap och geografisk spridning av kulturutbud.

Härjedalens Fjällmuseum kommer under rubriken *Stereoskop - bilder av oss och dem* att fortsätta det arbete som påbörjades 2013, nämligen att inom ramen för projekt och utställningar lyfta fram olika typer av berättelser, platser, bilder och perspektiv, som ofta inte är så synliga.

Museet ska också erbjuda antikvariskt sakkunskap och stöd över hela Härjedalens kommun genom en kommunantikvaretjänst.

Museianläggningen i omfattar en modern museibygnad, Härjedalens Fornminnesförenings (HFF:s) samlingar och Fornminnesparken. Fjällmuseet har som långsiktigt mål att årligen locka 20 000 besökare till utställningar, aktiviteter och evenemang. Barnfamiljer är en viktig fokusgrupp, men alla besökare med intresse för såväl Härjedalens kulturhistoria som konst och andra kulturyttringar ska känna sig välkomna. Verksamheten ska vara levande, överraskande och angelägen för alla. Bolaget har som uppgift att skapa och erbjuda upplevelser knutna till besöksanläggningen, och i det sammanhanget söka samverka med ideella krafter och professionella aktörer.

MÖJLIGHETER ATT STÄRKA BOLAGETS SJÄLVFINANSIERING

Basutställningen

I Fjällmuseet visar fortsättningsvis Härjedalens Fornminnesförenings unika samlingar under tre grundteman – sydsamer, bruksarbetare och bönder. Guidade turer genomförs regelbundet eller anordnas efter bokningar och anpassas enligt önskemål.

Tillgänglighet till utställningarna bör utredas och vid behov förbättras, t ex genom utbildning av lokala guider, förstärkning av informationen på olika språk, audioguider etc. Basutställningens arkeologiska bör förstärkas med hänsyn till ny kunskap. Arkeolog Inger Zachrisson har under 2015 bidragit med synpunkter, text och en ljudinspelning, som skall inkorporeras i denna del av basutställningen. Museet har under 2015 mottagit en donation av några möbler från tidigt 1800-tal, och skall utreda hur dessa kan införlivas i utställningen. Möblerna bedöms svara mot det stora intresset för härjedalsk möbelkonst, som idag inte är så synligt i basutställningen.

Arbetet med projektet *Arkiv Q* (från 2015) fortsätter t o m mars månad 2016. Ett mål för projektarbetet är att undersöka hur bl a representationen av olika grupper kan breddas i basutställningen och på så sätt göra den angelägnare och ännu mer spännande för fler besökare. Detta bedöms f n kunna göras utan väldigt stora kostnader, men särskilda projektmedel bör sökas under 2016 för en fortsättning av projektet, särskilt med tanke på praktisk tillämpning av resultaten.

Under 2015 påbörjade VD och HFF ett insamlingsarbete rörande beredskapsåren i västra Härjedalen. Syftet med detta var en ny basutställning, som skulle iordningställas på övervåningen i Gamla museet. Temat framstår som alltmer angeläget, dels med hänsyn till att perioden väcker intresse hos många besökare, dels med frågornas koppling till dagens oroliga omvärld. Vi siktar nu på att denna del skall kunna invigas under 2016, något beroende på i vilken omfattning tillgänglighetsförbättringarna har kunnat genomföras.

Lekstugan/Barnens säter

Genom barnens egen entré, "den hemliga gången", kommer barnen till museets populära säter. Där kan de själva eller med

hjälp av personal och rekvisita träffa småfolket, klä sig som man gjorde förr, mjölka kor och getter, kärna smör eller fiska i den lilla tjärnen. Fortsatt behov av uppdatering av rekvisitan, något som bör kunna göras med stöd av HFF.

Tillfälliga utställningar

Inför säsongen 2014-2014 utökade museet utställningsytan med knappt 79 m² genom renovering och ny belysning i Gamla museet. Byggnaden svarar idag inte mot grundläggande tillgänglighetskrav, men HFF och Fjällmuseet har under 2015 påbörjat ett utredningsarbete om hur detta skulle kunna genomföras. Brister i brand-, säkerhets och klimatfrågor bedöms dock vara mer svåråtgärdade, något begränsar nyttjandet av lokalen. Återstår frågan om samordning av entréfunktionen med huvudbyggnaden. År 2013 färdigställdes det s k *Karolinorummet* inne på museet som lokal för tillfälliga utställningar, bl a med tre stora montrar. De tillfälliga utställningarna kan behandla lokal historia på olika sätt men också ge utblickande och jämförande perspektiv, t ex genom inlån eller genom särskilda frågeställningar, som belyser samtidsfrågor eller visar på ett brett spektrum av kulturyttringar. Syftet är inte bara att ge ny kunskap, inspirera och ställa frågor, utan också att väcka intresse och locka ett ökat antal besökare.

Intresset för fotografi är stort i fjällområdet. Under perioden 19 december 2015- 30 april 2016 visar museet utställningen / *fotografiets tid – resor i Sápmi*. Utställningen belyser frågor om samisk identitet idag med utgångspunkt i nomadläraren Rolf Årnströms bilder från 1940-talet. Tematiken ryms under paraplyet *Stereoskop - bilder av oss och dem*. Under samma period visas bilder av naturfotograferna Mats Ricklund och Ingemar Lind, i det senare fallet ställs frågor om fjällrävens överlevnad. Temat med lokala fotografer fortsätter till sommaren med en utställning av Lars-Erik Johansson.

Ytterligare tillfälliga utställningar diskuteras fr a inom ramen för *Arkiv Q*, men arbetet under året bör koncentreras på att genomföra de föreslagna åtgärderna av basutställningarna (se ovan). Samarbetet med Jamtli kring produktion av tillfälliga utställningar bör utökas.

Näsvallssalen

Under 2014 har kostnaderna för investering i ny projektor och förbättrat ljud i Näsvallssalen utretts, då det befintliga systemet är Verksamhetsplan 2016

svårarbetat och bildåtergivningen dålig. Syftet är att öka kvaliteten på teaterföreställningar, föredrag, streamat utbud på Nätet och att besökarna själva ska kunna välja bildspel helt själva, vilket också underlättar vid guidning. Under 2015 förbjöds de trådlösa mikrofonerna att användas pga Telias nya bandanvändning. Kostnaderna kunde inte tas 2015, men åtgärderna måste påbörjas 2016. Lokalen fortsätter ingå i samarbetet med Jamtli kring streamade "after work-föredrag" dagtid. Investeringarna torde förutsätta externt, ekonomiskt stöd. Fjällmuseet stöder Öfre Ljunsjans teaterförening genom att upplåta lokalen kostnadsfritt för deras räkning.

Fornminnesparken

Fjällmuseet och HFF fortsätter att utreda och prioritera byggnadsvårdsinsatser i Fornminnesparken, och kostnaderna för detta. Under hösten 2014 träffades ett muntligt good will-avtal mellan Fjällmuseet och HFF kring nyttjandet av Logen, där föreningen nu bedriver vävning och annan textil slöjd. Detta har varit mycket positivt för båda parter, och avtalet löper vidare. Ytterligare ett rum i samma byggnad används av den lokala slöjdklubben. Urstädning av ett par lämpliga byggnader i parken bör diskuteras med HFF i syfte att kunna öppna fler under sommarsäsongen, något som efterfrågas.

Museet deltar som samarbetspartner (och medfinansiär) i projektet *Trä- och traditionsbantverk*. Ett förslag har i det fallet varit att flytta tillbaka en äldre kåta från Funäsdalsberget till Fornminnesparken, där den tidigare stått. Arbetet är tänkt att genomföras som ett kunskapsprojekt inom ramen för *Trä- och traditionsbantverk*. Frågan om organisation och finansiering utreds under året.

Café Gästis

Kaféet bedöms ha potential att utvecklas, men hämmas av det mycket begränsade köket. Möjligheten att utveckla det större köket i logen i Fornminnesparken bör utredas, då det bedöms vara utsiktslöst att genomföra en adekvat ombyggnad i museet. Interiören ska förstärkas något. Kaféets väggar nyttjas för mindre, tillfälliga utställningar. Under 2015-2016 visas här en utställning om fjällrävens situation, med bilder av naturfotografen Ingemar Lind.

Butik, reception, webb-handel och prissättning

Fjällmuseets butiksetablering i entrén ska fortsätta. Strävan är att hålla ned sortimentet till förmån för kvalitet och anknytning till tillfälliga utställningar. Ett par egna produkter bör utarbetas på sikt, med utgångspunkt i samlingarna. Museet deltar sedan 2014 i Destination Funäsdalen AB:s Nätbaserade sk micro-butik, som kan utvecklas. Försäljningen i foajén, som är gemensam för de båda organisationerna, diskuteras ytterligare under året och ett förslag till utveckling och samarbete utarbetas efter hand. Inför säsongen 2015-2016 inledde Fjällmuseet och destinationsbolaget ett receptionssamarbete, där de båda receptionerna slås ihop och personalen schemaläggs gemensamt. På så sätt utökas butiksytan, kostnaderna minskar och museet kan utöka öppethållandet. Stabiliteten på personalsidan bedöms öka. Samarbetet utvärderas efter vintersäsongen.

Verksamheten håller lika hög kvalitet under båda säsongerna, och entrépriserna hålls därför på samma nivå hela året. Specialerbjudanden utarbetas i samarbete med Destinationen och Jamtli och övriga museibolag.

Marknadsföring

Marknadsföringen fortsätter genom lokal affischering och annonsering i hela kommunen. Kostsamma annonsplatser i t ex branschtidningar och breda kampanjer i riksmidia ersätts med personliga kontakter med t ex lokalt närings- och föreningsliv. Norska sidan prioriteras särskilt. Museets kafé bör marknadsföras ytterligare, då det bedöms ha ytterligare potential. Under verksamhetsåret fortsätter arbetet med att ta fram en mångårig folder som beskriver och säljer anläggningen. Marknadsföringen kring byggnaderna i Fornminnesparken förstärks. Fortsatt medlemskap i Destination Funäsfjällen AB bedöms vara strategiskt viktigt. En marknadsföringsplan bör fastställas.

Servering i Fornminnesparken

Våffelsserveringen utarrenderas som tidigare under sommarsäsongen. Vid behov genomförs ett anbudsförfarande. Byggnadens möjligheter är mycket begränsade och en om-/nybyggnad bör utredas i samarbete med fastighetsägaren HFF.

Kulturlandskapet

Bolagets möjlighet att "förlänga" arbetet inom ramen för besöksanläggningen ut i landskapet bör utredas. Syftet är dels

pedagogiskt, dels att svara mot besöksnäringens behov. Det kan t ex ske genom guidningar i fält, bussturer eller genom digitala hjälpmedel. Projektmedel för detta bör sökas.

STÄRKA ROLLEN SOM REGIONAL KULTURARVSRESURS OCH SAMARBETSPARTNER

Personal

Härjedalens Fjällmuseum är ett besöks- och kunskapsföretag, vilket ställer särskilda krav på medarbetarna. Generellt sett finns behov av stabilisering på personalsidan. Till en del åtgärdas det av den gemensamma schemalaggningsen med destinationsbolaget av receptions-/butikspersonal (se Butik ovan), men vissa frågor om marknadsföring, bygg- och vaktmästartjänster, pedagogi, ekonomi, löneadministration är inte lösta. En omorganisation är att förvänta under 2016 för att möta dessa utmaningar.

Museipedagogtjänsten utreds vidare med målsättningen att anställa en person under 2016, gärna i samarbete med Härjedalens kommuns skolförvaltning. Tjänsten utvecklas med stöd från Jamtli.

Bokföring har under 2015 skett genom köp av tjänst från Deloitte och löneadministration under stor del av året hos Jamtli. Arbetet har löpt väl, men är relativt kostsamt och opraktiskt. Efter en diskussion med Destination Funäsfjällen AB bedöms bokföring och löneadministration kunna utföras av dem 2016 efter särskilt avtal, men fakturering och utbetalningar kvarstår hos Fjällmuseets VD.

Kortare fortbildning inom företrädesvis ekonomi/redovisning och föremålsvård (från systemet SOFIE) bör genomföras under verksamhetsåret.

Kulturarvspedagogik

Fjällmuseets pedagogiska verksamhet ska utvecklas långsiktigt genom samarbete med Jamtli. Den tidigare skolverksamheten och samarbeten med kommunens skolor bör fördjupas och helst även formaliseras. Ett samarbete med äldreården bör initieras.

Pedagogen kan genom sitt utåtriktade arbete i flera sammanhang även fungera som värd för museet. Pedagogens ska fungera som professionellt stöd till museichefen/kommunantikvarien (se Personal ovan).

Fjällmuseet och HFF fortsätter sitt arbete kring en gemensam ansökan om medel till ett projekt kring kulturarvspedagogik, och Verksamhetsplan 2016

ansökan lämnas in under 2016. Projektet bör kunna stärka finansieringen av pedagogtjänsten under en 1- till 2-årsperiod.

Förvärv och samlingsvård

Fastställd insamlingspolicy tillämpas i samarbete med HFF. Härjedalens Fjällmuseum AB ska också arbeta för att komma tillrätta med de brister som ackumulerats i den nya museibygnaden, med tonvikt på märkning och registrering. Personal bör därför utbildas i systemet SOFIE under året. Frågan om uppdatering av systemet har utretts under 2015 i samarbete med IT-tekniker och tidigare anställda vid museet. Det är angeläget att SOFIE uppdateras snarast.

Hemsidan www.fjallmuseet.se och teknik

Hemsidan ska fortsatt vara en marknadsföringsyta där aktuella arrangemang, öppettider och utbud redovisas. Samarbetet med kommunens IT-support fungerar bra, och en diskussion om sidans layout initierades under 2015. Syftet är att bättre synliggöra aktuell verksamhet. Ett långsiktigt mål är att utveckla sidan till en kunskapsresurs för kulturarvsfrågor i Härjedalen.

Tekniken i Näsvallssalen är bristfällig och det är angeläget att problemen åtgärdas med början 2016. Något hämmas åtgärderna av en osäkerhet kring ägarfrågan kring utrustningen (kommun, förening, bolag?), något som bör fastställas. Det fasta nätverket i byggnaden har under ett par års tid visat sig vara bristfällig. Systemet tillhör idag inte fastigheten. En diskussion har inletts med destinationsbolaget om hur support och fysiska åtgärder bör genomföras. Fastighetsägaren/Härjedalens kommun bör involveras i detta arbete under 2016.

Projekt för utveckling

Härjedalens Fjällmuseum AB strävar efter att söka externa medel till verksamheten, och ett riktvärde i det arbetet bör vara ansökningar till tre utvecklingsprojekt under perioden. Ansökningarna bör involvera externa samarbetspartners. Arbetet med *Romska spår* följs upp med en ansökan om medel till en publikation inför 2016 för tillgängliggörande av materialet. Museet kommer även att göra en ansökan om medel till fortsatt arbete kring utställningen *Queering Sápmi*. Museet deltar som samarbetspartner i projektet *Trä- och traditionshantverk* (se även Fornminnesparken ovan). Fjällmuseet och HFF fortsätter sitt

arbete kring en gemensam ansökan om medel till ett projekt kring *kulturarvspedagogik*, och ansökan lämnas in under 2016.

Kommunantikvarie

I tjänsten som VD för Härjedalens Fjällmuseum AB ingår 25 procent som kommunantikvarie inom Härjedalens kommun. Detta innefattar stöd till allmänheten och olika organisationer i kulturarvsrelaterade frågor, men förstås också löpande kontakt med kommunens miljö- och byggavdelning i bl a byggelse- och exploateringsärenden. Detta sker i dialog med Jamtli och länsstyrelsen. Arbetet avrapporteras löpande till bolagets styrelse. Arbetet med det kommunala kulturmiljöprogrammet återupptas under 2016.